

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 bani numărul 20

Administrația: Strada Mircea cel Mare No. 33

Abonamentul 10 lei pe an

„Insinuațiuni Calomnioase“

Nu e de mult de când corespondentul local al ziarului *Cronica* din București, spunea că: doi prefecti model a avut Dobrogea, pe d-nii Remus N. Opranu și Luca Ionescu, în Constanța. Puțini au cetit această stranie alăturare de nume, pentru că puțini sunt încă în localitate cetitorii acestui important ziar.

Apologia celui din urmă prefect liberal se făcea prin Februarie a. e., după o audiență la Ministrul de interne, a unor d-ni membrii din consiliul județean în cap cu avocat I. N. Roman, unde se știa, de altminterlea, de toate stăruințele și intrigile neputincioase ale d-lui Secretar general, ca să redevie prefect al Constanței.

Coincidența bizară: tocmăi erau vacante, ca și astăzi, postul de primar și cel de avocat al comunei Constanța, unde se știe că d-l Luca Ionescu este atotputernic.

Această stare de lucruri e analoagă cu aceea de pe timpul fostului prefect d-l G. Cănanău, care la alegeri nu știa cum să înpace lucrurile, mai cu seamă pe d-nii avocați, dintre cari pusesse 4 în consiliul comunal.

Din sentimentul de respect și admirație ce purtăm organului politic cel mai demn de cetit, din București, n'am voit să protestăm contra pângăririi ce se comitea, lăsându-se să se strecoare, ce e drept abia în pagina III-a, ultima

coloană a ziarului, o recenziune atât de... năsdăvană. Nici n'am trimis măcar onor. redacției a *Cronicei* cele 6 numere din urmă ale ziarului nostru cu *«Plevna Constanțiană»*, spre a vedea pe cine s'a comparat cu cel întâiu prefect al Dobrogei.

Acum că afacerea e între noi, și confratele local, *«Drepturile Dobrogei»*, al cărui prim redactor e însuși acel corespondent, a luat apărarea d-lui Luca Ionescu, să discutăm.

Noi am spus câte-va fapte rele, o mică parte din ele, ale d-lui secretar al ministrului de interne, patronul noului ziar, și vom continua cu cele lalte; slavă Domnului subiectele sunt așa de bogate. Am dori însă un lucru, cu tot dinadinsul, ca organul, întemeiat numai pentru *cucerirea drepturilor politice*, (sic) să ne arate faptele bune ale fostului prefect, pe cele pozitive, ca să vedem dacă, afară de sporirea de odinioară a lefii primarului Medjidiei, de la 200 la 500 lei lunar, se mai găsește ceva?!. Așteptăm.

Până atunci să începem a nerăfui în privința insinuațiunilor calomnioase, ce confratele ne acuză că am fi făcut pe socoteala d-lui Luca Ionescu.

Noi am făcut câte-va constatări în sarcina actualului Secretar general al ministerului de interne, fost prefect al Constanței și fost director al Băncii de Scont din Constanța până când a fost numit Secretar, acuzându-l, între altele, de: duplicitate în cestile tratate cu rea credință, ale Murfat-

larului și Șiriului; că a immobilizat, în timp de un an, către doi falși, 150.000 lei, aproape jumătate capitalul social al Băncii; că în timpul prefecturii d-lui L. Ionescu, s'a înființat, aci în Constanța, o companie de exploatarea de piatră, pentru necesitățile Statului, județului și comunelor, în capul căreia am țis că figurează socrul prefectului de pe atunci, d-l Irimia Er. Popa, Președinte, acum dimisionat, al Consiliului județean; că acestei companii, fostul prefect, Luca Ionescu, i-a aprobat concesiile de exploatare, *prin bună învoială*, pentru două cariere, proprietăți comunale, iar pentru o a treia, Carol I, proprietatea Statului, d-l prefect, puterea executivă absolută din județ, a acordat companiei monopolul petrei cioplite pentru toate lucrările de artă ale județului, ca poduri, podețe și cantoane; că a acordat inginerului județului, d-l D. Bănescu, ridicarea în plan, prin bună învoială, a orașului Cernavodă, Ostrov și Mangalia, pentru 30.000 lei, plus alte diurne de pe la construcții de biserici, școale și primării; — pe când sute de ingineri licențiați din serviciu mureau de foame, sau își lua lumea în cap.

E drept, n'am prevădut pagubele autorităților plătitoare, și prin urmare câștigurile companiei, dar suntem departe încă de sfârșitul campaniei noastre; n'am epuizat încă nici pe sfert memoriul ce ne stă la dispoziție, de toate matrapzlicurile comise.

Am dat numai explicațiile ce comportă fie-care cas, fie-care carieră în parte, spre a justifica con-

cluziunea ce s'a impus tuturor, că fostul prefect, Luca Ionescu, e «autorul» moral, dacă nu intelectual, al întregel înjghebării: eu so-cru, veri, nepoți, foști brigadieri silvici, acum mari antreprenori de poduri, — înjghebare ce nu putea esista, sau ar fi fost fără scop practic, dacă-l lipsea, inginerul județului și agentul domonial, alți doi companiști, unul cu avisurile asupra terenurilor de concedat, și cel-l'alt cu desfacerea produselor.

Această companie, care lucrează în vechul tuturor, prin interpuși și chiar direct, e copilul d-nului Luca Ionescu, — acum comparat cu morala prin eselență d-l R. N. Opran, care n'a lăsat, plecând de la prefectură, de cât regrete unanime.

Acum, întrebăm pe vechii locuitori ai acestui oraș, d-nii C. Pariano, Al. Belcic și I. Bănescu, membrii comitetului de unde s'a născut «Drepturile Dobrogei», — se potrivește una cu alta? E serios, că d-nialor nu sunt încă convinși de acțiunea demoralizătoare a d-lui Luca Ionescu, și cred că am făcut numai *insinuațiuni calomnioase* în ce privește pe pompierul de acum trei ani de la Sala Capato?

Dacă așa cred, sau au măcar o simplă bănuială, să o spue de la locul de unde ziarul vorbește în numele «Comitetului», și ne însărcinăm a le face convingerea deplină, de cum s'au petrecut lucrurile: la Banca de Seont, cu niște ipoteci dispărute, la carieri și la cumpăratoarea pe preț de 3 lei bucata a 500 oi ale unor moștenitori, prin fostul jude de ocol al Constanței, — și în tot ce am scris până aci.

Noi luând în serios misiunea unui ziarist în Dobrogea, și neumbând după căpătuială, n'am stat nici odată de vorbă cu tot ce s'a putut strecura de anonimi în efemeridele locale de până astăzi ale unor disperați sau necăjiți, fie și mercenari dibaci ai condeiului, cari, cu aceleași clișeuri, în genere, te proslăvește astăzi, și mâine te tratează de «incult ori barbar».

Cerem această deferență, pentru trecutul «Constanței».

P. Grigorescu.

O petițiune a Societății Agrare

Iată concluziunile din petiția pe care Societatea Agrară, Secțiunea Constanța, a adresat-o d-lui Ministru de Interne în chestia muncitorilor streini, despre care am vorbit în numărul trecut:

Domnule Ministru, în dorința viuă ce aveți de a crea o piață mai mare muncitorilor români, ați făcut să se consemneze într'un ordin circular, felul dispozițiilor ce Onor. Consiliul de Miniștri au găsit cu cale să ia în această privință, precum și chipul cum autoritățile locale trebuie să le aplice.

Scopul în sine, D-le Ministru, exalează cel mai cald patriotism. Nu dar, contră apărării intereselor românești ori a măsurilor de siguranță, ce guvernul este dator să ia, avem ceva de dis; din contra: am dori numai să vă atragem atențiunea că înglobând sistemul de exploatare al pământului din Dobrogea, care este cu deosebire basat pe muncă, pe bani și muncitori streini, cu acela al țării, care este întemeiat pe învoeli agricole și pe muncitori locali; s'ar omori nu numai proprietatea și cultura mare; s'ar desființa nu numai cultura mijlocie, care dominează aci, dar se îngrădește și însăși cultura mică, care ea să pôtă lucra anual o mijlocie de 30—40 hectare, are absolută trebuință și de alte brațe, ce nu se pot găsi în localitate.

Domnule Ministru, Cultura basată pe introducerea de muncitori streini, dacă interesează puțin agricultura de dincolo; ia însă este temelia pe care se sprijină întreaga producțiune a pământului în Dobrogea. Starea Dobrogenilor nu se poate compara în nimic cu aceea a cultivatorilor din țară.

Acolo, afară de excepțiuni, populația locală poate îndestula la timp, mai toate lucrările agricole. Aci din contra, ea este mai rară și de cât-vé o puteți închipui; fiindcă mereu emigrează dintr'însa. Acolo, pământul pe care au fost împroprietăriți sătenii s'a îmbucătățit ast-fel; că nu a rămas mai nimic fie-căruia; pe când aci, toți sătenii sunt proprietari de la 10—100 hect. Acolo, cultura proprie-

tăței mari este basată pe învoeli agricole: fiindcă sătenii neavând pământul lor, sunt siliți să-l închirieze pe muncă de la proprietari, aci, din contra, densesi având mai mult pământ de cât pot lucra și la trebuință putând găsi să închirieze de la alții ori cât ar vrea și eftin; ei nu numai, nu pot lucra la alții — dar încă, însăși au nevoie de muncitori streini.

De altă parte, dacă la un regim excepțional, cu totul autoritar, se mai adăogă și alte arme, aceasta poate dispune foarte ușor, personalul administrativ, spre a supune interesele noastre cele mai vitale la capriciul ori nepriceperca lor, prin interpretările malițioase a unei dispozițiuni ori cât de înțelepte. Primarii cărora incumbă facerea anchetelor ce ordonați, sunt mai toți streini de comună și de interesele locuitorilor; cea mai mare parte dintr'înșii își schimbă ne-curmat domiciliul din sat în sat, după ori-ce fel de însărcinări pot dobândi. Printre aceștia, ca și printre șefii lor ce se tot prefac, avem exemple că s'au găsit destui pătimiși și nepricepuți, cari au tradus și aplicat aceste măsuri numai într'un înțeles exclusivist și pur administrativ.

Domnule Ministru, simplitatea și sfiala muncitorilor agricoli streini va fi deja destul de speriată prin suma de formalități la care este supusă intrarea și șederea lor în țară, pentru ca să fim de pe acum încredințați că numărul intrării lor, se va reduce mult — în paguba agriculturii Dobrogene.

De altă parte, obligațiunile și garanțiile nesfârșite ce se impun cultivatorilor ce'i angajază, nu este nici de cum de natură, cel puțin în ce privește Dobrogea — să încurajeze în viitor pe cultivatori la lățirea culturii lor care să sporească producțiunea țării.

În cât privește dispozițiunea aceea care lasă la întreaga apreciere a primarilor, facerea anchetelor constatatoare, dacă pot sau nu, admite o cerere de introducere a muncitorilor streini — ea ne îngrijeste și mai mult.

Fapte petrecute motivează această temere a noastră.

Anul trecut toți plugarii din Do-

brogea au pierdut în câmp $\frac{1}{4}$ din recolta lor, după ce au fost siliți să plătească munca cu 30% și 40% mai scump ca de obicei; fiind-că autoritățile respective, dintr'un exces de zel, au oprit intrarea unei părți dintre muncitorii streini, cei mai obișnuiți cu sistemul de muncă din localitate. Tocmai târziu și grație intervenirii pe lângă D-v, această măsură atât de costisitoare pentru noi, a fost ridicată.

Domnule Ministru, expunând toate aceste considerațiuni, știm că ne adresăm celui mai devotat amic al agriculturii, celui mai prudent bărbat politic. Ast-fel fiind, nu voim a crede că ne veți lăsa expuși să plătim cu ruina noastră a tuturor, niște capricii pasibile ale funcționarilor însărcinați cu executarea ordonanței în cestiune.

Vă rugăm dar, cu cel mai profund respect că aflându-ne într'o pozițiune cu totul excepțională de restul țării — să bine-voiți ca tot în mod excepțional, să desgrădiți puterea noastră de lucru, simplificând pe cât se va putea formalitățile de intrare ale muncitorilor și ușurând garanțiile ce ne cereți să dăm pentru niște necunoscuți, ce suntem siliți a angaja la lucru.

Noi credem că o vigoare continuă și mascată a serviciului polițienesc poate garanta mult mai mult siguranța generală; de cât o poate face puterea noastră privată; precum și că, o justiție sumară și la îndemână, poate ușor supune la plata muncitorilor, pe acei dintre noi care ar voi să se sustragă de la dânsa.

Iar, pentru ca dispozițiunile, ce însărcinează pe primari a ancheta și constata dacă se poate admite ori nu cererea de introducere a muncitorilor streini, să fie conștiincios executată, vă rugăm să bine-voiți a dispune ca în cazul când primarii ar refuza introducerea muncitorilor streini, pe motivul că se găsesse în localitate — ori în împrejurimi, lucrători indigeni; să fie obligați ca conform încredințării ce fac, să procure ei înșiși pe garanția lor, numărul cerut de muncitori, cu aceleași apțiitudini de lucru și cu aceleași

prețuri oferite de către muncitorii streini.

Domnule Ministru, numai astfel garantată cultura pământului în Dobrogea, mai poate fi posibilă, afară numai dacă s'ar admite ca cheltuețele să întrecă produsul.

Revolta din Niculițel

Ziarele din București ne aduc știrea că o revoltă s'a întâmplat în Niculițel, satul cel mai vechiu, curat românesc, aflat la 10 kilometri de Isaccea, pe marginea Dunărei, jud. Tulcea. Acest sat e centrul podgoriei *Sarica*, situat la poalele dealurilor dintre Telița și Taița, încungiurat de vii, păduri mai mult sau mai puțin dumbrăvite, în spre poale. Locuitorii acestui sat, cel mai frumos din întreaga regiune, un fel de târgușor, sunt puțin plugari, din cauza lipsei de pământ, mai mult podgorenii, economii de vite și muncitori la vii pescării și tutunăriile din prejur.

Sunt foarte multe capre în sat, cârduri întregi la unii. Pădurarii constrânși de noile instrucțiuni severe ale serviciului, le-au adus caprele la obor, ale unuia, spun ziarele, unde trebuia ca proprietarul să plătească 10 lei amendă, conform codului silvic, plus despăgurile civile, după estimăția agentului silvic. În ajutorul acestuia au sărit alți proprietari de capre, și probabil au vrut să iea cu zorul caprele de la obor sau de pe drumul oborului de gloabă. Pe drum sau la Primărie, ziarele nu spun încă, s'a produs bătaia, între agenții domeniilor cu primarul de o parte, și răsculații de altă parte. Pădurarul a tras cu arma în proprietarul caprelor, rânindu-l, iar cei-lalți răsculați l'au rânit grav pe pădurar, pe primar și pe notar.

Instanțați, au sosit din Tulcea Prefectul județului, procurorul și căpitanul de jandarmi, cari au potolit revolta, cu trei secții de jandarmi.

12 locuitori capi ai rescoalei sunt arestați. Ancheta urmează. Incidentul e destul de regretabil.

Onor. guvern să caute să studieze bine cestiia așa numitului *Baltalye* (dreptul la pădure al lo-

cuitoarelor *ab antiquo*) înainte de a lua măsurile cele mai riguroase de represiunea pășunărilor prin pădurile Dobrogei, să deschidă ochii în patru când are de a face cu chestiuni ce privesc totalitatea locuitorilor din cele 30—40 sate de prin pădurile Dobrogei, mai cu seamă pe vremea asta, când atâți rei voitori ai țării pândesc ori-ce ocazie de nemulțumire a locuitorilor Dobrogeni și primesc petiții collective pe seama guvernelor învecinate. Vom reveni.

Informațiuni

Consiliul județian al Constanței a fost convocat și s'a întrunit la 5 curent la prefectură, unde a rezolvat cestiunile de la ordinea zilei. Consiliul se va reîntruni în ziua de 23 Aprilie, spre a subscrie decisiunile luate, continuând cu rezolvarea cestiilor rămase netranșate, când vom face și noi darea de seamă asupra lucrărilor ce i-au fost deferite.

D-nu Irimia Er. Popa demisionat din demnitatea de Președinte, al Consiliului, n'a luat parte la această ședință.

Sunt aproape 3 luni de când Primăria de Constanța e văduvă de Primar, după ce alte 5 luni de zile, — de la Septembrie până la Februarie — primariatul acestui oraș nefericit a fost împărțit între o comisie interimară și d-l P. Terușanu, care n-a stat aci de cât 2 luni și jumătate.

Toate afacerile serioase ale comunei nu se resolvă, până va veni d-l Primar, care, spre batjocura acestui oraș, *nu mai sosește, nici nu se ivește.*

Unde sunt cetățenii de la 1891 ?? Ce D-zeu, au murit toți ?? Dacă un *John Macry* s'ar scula astăzi din mormânt, ar putea eslama cu patriotul Athenian, de altă dată: «O Constanța, proti hora, ti gaiduris trechis thora!».

Pe lângă acest număr trimitem abonaților noștri un supliment: discursul d-lui D. Dimcea, rostit la întrunirea publică pentru drepturile politice, care a avut loc în

Sala Cazinul comunal în ziua de 25 Martie a. c., despre care am vorbit în numărul trecut al ziarului.

Ziarele din București ne aduc știrea că d-l Ministru al lucrărilor publice a luat o deciziune prin care interzice inginerilor dependinți de acel minister de a mai lua în antrepriză lucrări particulare, concesiuni, furnituri etc.

Aducem la cunoștința d-lui ministru respectiv că inginerul județului Constanța a luat acum câte-va țile antrepriza parcelării islazului de 1500 hectare în indiviziune, al locuitorilor din Hairankioi, pe preț enorm de 5 lei de hectar, pe când particularii l'ar fi luat cu 1 leu sau 1.50 cel mult de hectar. Mai sunt, până acum, vr'o 10—15 sate care cer parcelarea islazului comun. Inginerii particulari nu pot lupta cu d-l Bănescu, și rețeaua de picheri și conductorii ai județului, care dispun, față de obști, de țilele de prestație.—Vom fi siliți a reveni dacă dispoziția ministerială nu ar atinge de cât pe necolectiviști.

D-l Irimia Er. Popa, Președintele Consiliului județian, 'și-a dat demisia, pe motiv că *a ajuns limita de vârstă, peste care cine-va numai poate funcționa*. D-l Popa mai bine și-ar lua banii înapoi de la cel ce l'a pus la cale să dea un asemenea ridicol motiv.

Prevederile noastre nu ne-aș înșelat. Toată tevatura, toată *vorburia* cu *drepturile politice*, s'a concretizat într'o foaie septemănală «*Drepturile Dobrogei*», ce va apare sub direcțiunea unui comitet, de sigur acela care a decis scoaterea acestei foi, prin încheierea de la 2 Februarie.

Constatăm, spre știință, că comisiunea de la 20 Ianuarie, compusă din D-nii: «Al. Belcic, președinte, C. Pariano, I. Bănescu, I. Berberianu, Al. Malcoci Petrescu și Ion N. Roman, membri», a făcut apel la subscripție publică, pentru înființarea ziarului, la întrunirea de la 25 Martie din sala Cazinului comunal; că primul număr, de probă, se ocupa numai de cestia drepturilor politice; că ai

doilea număr, deja, afară de continuarea unui compilat din Monitorul oficial din Ianuarie și Februarie 1880, când s'a votat legea Dobrogei, nu cuprinde de cât articole de cel mai ordinar politicianism, cu discursul d-lui Președinte (?) la coadă.

Noul confrate, între altele, ne face onoarea a ne numi *organ junimist*, -pus de-o-cam-dată în serviciul prefectului Quintescu. Fie, dar D-v. stimabili confrăți: unul avocat al comunei, altul subvenționat al județului, al 3-lea profesor, al patrulea furnisor de medicamente al spitalului comunal, al cui organ sunteți?

Am spus altă dată, și o știți D-v. foarte bine, că nimenea dintre noi n'a avut și nu are absolut nici o legătură cu guvernul său oamenii sei, dovadă mai recentă sunt denunțările noastre în cestia «Plevnei Constantiniană» pe cari D-v. le numiți «insinuațiuni calomnioase»;—dar n'avem nici necaz pe șeful administrației, că ne-ar purta pe drumul Medgidiei d. es. Ast-fel fiind, cum rămâne cu firma — era să zicem obrazul — cu care ne luptăm, unii și alții, în public? Aud??

D-l D-r Fridman a fost reintegrat în postul de medic al plășei Constanța, în locul d-nului medic Zoplacta, trecut medic secundar la spitalul comunal din Constanța, post creat din nou, de către Minister.

Ne pare bine de dreptatea ce s'a făcut conștiinciosului și activului medic, Fridman.

Plevna de la Serviciul S. M. R. asupra căreia atrăgem atențiunea guvernului altă dată, începe a se descoperi. Ancheta ce lucrează de mai multe țile în localitate, în urma căreia aș fost destituiți mai mulți funcționari, ar fi descoperit în ultimele țile un furt de vr'o 280 tone cărbuni.

Atragem atențiunea D-lui Diriginte al oficiului poștal local, că o scrisoare expediata nouă din Medgedia Vineri 18 April s. n., a sosit Marți 22 April.

Cum se face aceasta?

Instiințăm pe domni abonati că numărul viitor al ziarului nostru va apare în prima Duminică după serbătorile Paștelor.

Urăm serbători fericite tuturor Domnilor abonati.

ANUNCIU

Sub-semnatul perzând polițele de asociațiune și contra-asigurare No. 35588 și 35589 emise de Societatea de asigurare «Dacia-România» din București la 12 Septembrie 1890, cu chitanțele No. 250261, 254881, 258828, 263421, 267411 referitoare la polița de asociațiune No. 35588 și chitanțele No. 250262, 254882, 258829, 263422 și 267412 referitoare la polița de Contra-asigurare No. 35589 le declar prin prezenta de nule și fără valoare în mâinele ori cui se va găsi.

Joseph Mondaeer.

Constanța 17. Martie 1902.

Comisariatul de Poliție al Caloarel de Rosa

No. 1906. — Aprilie 1902

Domnul Jude Ocol. Constanța prin adresa cu No. 3145/902, a fixat ziua de 20 Aprilie 1902, pentru vânzarea averei mobilă sequestrată de la debitoarea Ecaterina Vasilescu, în pretențiunea creditorului D-l General Grigore Cantilli, ambil din acest oraș, și care avere se compune din mai multe obiecte de casă.

Sub-scrisul, public aceasta spre cunoștința amaterilor că în sus arătata zi, ora 10 a. m., să se prezinte în piața Carol din acest oraș, unde urmează a se efectua vânzarea cu bani gata depunând și garanția pretinsă de lege, cum și taxa de înregistrare de 3% după adjudecare.

Comisar, V. Marinescu.

Pentru d-nii agricultori

Fasole oloaga de Moldova

pentru sămință, două varietăți, *lunguiață rotundă*, cu creșterea în formă de *tufișoară* și *lunguiață turtită*, *avățătoare*, precum și *fasole grasă rotundă* (ghiulea) recolta anului 1901, foarte productive și acclimatate solului dobrogean, se găsește de vânzare la d-l **P. Grigorescu**, str. Mircea-cel-Mare No. 33, cu prețuri moderate.